

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ

23 սեպտեմբերի 2023թ.
ք. Երևան

N 60-Ա

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

«ԹՐԱՆՍՓԱՐԵՆՍԻ ԻՆԹԵՐՆԵՇՆԼ ՀԱԿԱԿՈՌՈՒՊՑԻՈՆ ԿԵՆՏՐՈՆ»
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ 20.09.2023թ. ԴԻՄՈՒՄՈՎ ՎԱՐՉԱԿԱՆ
ՎԱՐՈՒՅԹԻ ՀԱՐՈՒՑՈՒՄԸ ՄԵՐԺԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Ուսումնասիրելով «Թրանսփարենսի Ինթերնեշնլ հակակոռուպցիոն կենտրոն» հասարակական կազմակերպության 20.09.2023թ. դիմումը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը

Պ Ա Ր Զ Ե Ց.

1. Դիմումապուկի իրավական դիրքորոշումը և ներկայացված պահանջը

«Թրանսփարենսի Ինթերնեշնլ հակակոռուպցիոն կենտրոն» հասարակական կազմակերպության 20.09.2023թ. դիմումում նշված է.

««Ականատես» դիտորդական առաքելությունն իրականացրել է բոլոր 10 ըԸՀ-ների աշխատանքների դիտարկում 20:00-ից սկսած: Դիտորդները հաղորդել են որոշ խախտումների մասին, որոնցից կարող ենք առանձնացնել հետևյալները.

Թիվ 1/11 և 1/03 տեղամասերի քվեարկության արդյունքների ամփոփման արձանագրություններում տեղ գտած տվյալների միջև արձանագրվել են հակասություններ, ինչի հիման վրա փոփոխության են ենթարկվել որոշ ելակետային տվյալները:

Մասնավորապես, թիվ 1/03 տեղամասի արձանագրությունում ընտրողներից ստացված տեխնիկական սարքավորմամբ տպված կտրոնների թիվն ու քվեարկության մասնակիցների թիվը (517) ավել է եղել բոլոր թեկնածուների կողմ քվեարկած և անվավեր քվեաթերթիկների հանրագումարի (515) համեմատ: ԸԸՀ-ն եզրակացրել է, որ տարբերությունը պայմանավորված է կտրոն ստացած որոշ ընտրողների կողմից ընտրություն չկատարելով, և ԿԸՀ հետ խորհրդակցելուց հետո ՏԸՀ նախագահին և քարտուղարին հրահանգել են փոփոխել ընտրական պարագաների պարկի հետ ԸԸՀ ներկայացված 2 արձանագրություններում ներառված՝ քվեարկության մասնակիցների թիվը և ընտրողներից ստացված կտրոնների թիվը՝ դրանք դարձնելով 515: Կատարված փոփոխությունները ԸԸՀ-ի կողմից չեն գրանցվել գրանցամատյանում:

1/11 տեղամասի երկու արձանագրություններում ևս եղել են անհամապատասխանություններ, մասնավորապես՝ որպես քվեարկության մասնակիցների թիվ և ընտրողներից ստացված տեխնիկական սարքավորմամբ տպված կտրոնների թիվ նշվել է 603-ը, այնինչ բոլոր կուսակցություններին կողմ քվեարկած և անվավեր քվեաթերթիկների հանրագումարը կազմել է 606: Տեղամասային հանձնաժողովի նախագահն ու քարտուղարը՝ միմյանց հետ քննարկելով՝ հայտարարել են, թե «Հանրային ձայն» կուսակցության կողմ քվեարկած թերթիկների թիվն արձանագրվել է սխալ, 73-ի փոխարեն՝ 79-ը: Այս դեպքում ևս ԸԸՀ հանձնարարականով փոփոխվել են, թե

«Հանրային ձայն» կուսակցությանը կողմ քվեարկած քվեաթերթիկների թիվը (73), թե քվեարկության մասնակիցների թիվն ու ընտրողներից ստացված տեխնիկական սարքավորմամբ տպված կտրոնների թիվը (600):

2/47, 2/48, 2/27, 2/17, 2/51, 2/16, 2/24 և 4/31 ընտրատեղամասերից ներկայացված պարկերը ստիպված բացվել են, քանի որ հանձնաժողովները սխալմամբ դրանց մեջ էին տեղադրել ընտրողների ցուցակների փաթեթները, որոնք պետք է ներկայացվեին պարկի հետ մեկտեղ, սակայն դրանից դուրս:

Նույնական խնդիր է արձանագրվել նաև 3/31, 5/08, 5/15, 5/3, 5/19, 5/13, 6/41, 9/9, 9/25, 9/26, 9/43, 9/59 ընտրատեղամասերի փաթեթների հետ կապված: Առաջացել է անհրաժեշտություն մեծ պարկը բացելու և այնտեղից հանելու մի քանի պարագաներ, որոնք չպետք է այնտեղ լինեին:

4/23 տեղամասի դեպքում պարկը բացվել է, քանի որ դրա մեջ տեղադրված են եղել այնպիսի պարագաներ/ ընտրական ցուցակները/, որոնք պետք է լինեին փոքր փաթեթների մեջ, իսկ փոքր փաթեթների մեջ հակառակը՝ տեղադրված են եղել պարկի մեջ տեղադրման ենթակա փաստաթղթեր:

Նույնական խնդիրներ են /պարկերում տեղադրման ոչ ենթակա ընտրական փաստաթղթեր/ պարագաների առկայության կամ դրանցում տեղադրման ենթակա փաստաթղթերի՝ փոքր փաթեթներում տեղադրման դեպքերի/ արձանագրվել են 5/4, 8/5, 9/9, 9/25, 9/26, 9/43, 9/59 տեղամասերի մասով:

5/17, 5/14, 5/07 ընտրատեղամասերի ներկայացրած արձանագրություններում եղել են մի շարք անճշտություններ, մասնավորապես՝ արձանագրվել են ընտրողներից ստացված քվեարկության կտրոնների թվի և չօգտագործված ինքնաստանդվող դրոշմանիշերի թվի գումարի և տեղամասային ընտրական հանձնաժողովին հատկացված ինքնաստանդվող դրոշմանիշերի թվի տարբերություններ: Անճշտությունների արձանագրման հիման վրա ՏԸՀ անդամները ուղղումներ են մտցրել արդյունքների ամփոփման արձանագրությունների մեջ:

7/03, 7/04 և 7/47 ընտրատեղամասերի ընտրական պարկերը գտնվել են բաց վիճակում, որոնց մասով կազմվել է արձանագրություն և բոլորը փակվել են:

3/5 ՏԸՀ-ն անավարտ արձանագրություններ էր ներկայացրել ԸԸՀ, արձանագրությունն ավարտել են ԸԸՀ-ում:

9/24 ՏԸՀ-ի անդամները չէին ստորագրել արձանագրությունները և այդ տեսքով էին ներկայացրել ԸԸՀ: Ժամը 05:00-ին անդամներին կանչել են ԸԸՀ, որպեսզի ստորագրեն:

Ղեկավարվելով ՀՀ ընտրական օրենսգրքի, «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի, վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ ՀՀ օրենսգրքի և Քրեական օրենսգրքի դրույթներով, դիմումով ներկայացվում է պահանջ. «Ձեռնարկել միջոցներ՝ վերոգրյալ խախտումները համապատասխան փաստաթղթերում արձանագրելու, արդյունավետ քննության և օրենսդրությամբ սահմանված միջոցների ձեռնարկման ուղղությամբ»:

2. Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի հիմնավորումները (պատճառաբանությունները) և եզրահանգումը

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ առանձին տեսակի վարչական վարույթների առանձնահատկությունները սահմանվում են օրենքներով և Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով:

«Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգիրք» Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքի (այսուհետ՝ Ընտրական օրենսգիրք) 47-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «1. Կենտրոնական և ընտրատարածքային ընտրական հանձնաժողովում վարչական վարույթն իրականացվում է «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքին համապատասխան, սույն օրենսգրքով սահմանված առանձնահատկություններով և ժամկետներում:»:

Վերոհիշյալ նորմերից բխում է, որ ընտրական հանձնաժողովներում վարչական վարույթի նկատմամբ «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի նորմերը կիրառելի են միայն Ընտրական օրենսգրքով սահմանված առանձնահատկությունների հաշվառմամբ:

Ընտրական հանձնաժողովներում վարչական վարույթի իրականացման առանձնահատկություններից է նաև Ընտրական օրենսգրքի 49-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ պարբերությամբ սահմանված իրավակարգավորումը, որի համաձայն՝ «Դիմումատուի վերաբերյալ տվյալներ չներառող կամ կեղծ տվյալներ ներառող դիմումները, իրավունքի չարաշահմամբ ներկայացված դիմումները, ոչ իրավասու անձի կողմից ներկայացված դիմումները, ինչպես նաև սույն մասի երկրորդ պարբերությամբ սահմանված պահանջների խախտմամբ ներկայացված դիմումները չեն քննարկվում, դրանցով վարչական վարույթներ չեն հարուցվում, և ընտրական հանձնաժողովները որոշում են կայացնում վարչական վարույթի հարուցումը մերժելու մասին: Այդ դեպքում ընտրական հանձնաժողովն իրավունք ունի սեփական նախաձեռնությամբ իրականացնելու վարչական վարույթ»:

ՀՀ Սահմանադրության 50-րդ հոդվածի 1-ին մասն ամրագրում է.

«1. Յուրաքանչյուր ոք ունի վարչական մարմինների կողմից իրեն առնչվող գործերի անաչառ, արդարացի և ողջամիտ ժամկետում քննության իրավունք:»:

ՀՀ Սահմանադրության նշված հոդվածը հստակ և աներկբա ամրագրում է, որ վարչական մարմիններից պատշաճ վարչարարություն հայցելու իրավունքից անձը կարող է օգտվել միայն **իրեն առնչվող գործերով**:

Ելնելով ՀՀ Սահմանադրությամբ ամրագրված պատշաճ վարչարարության իրավունքի իրացմանը ներկայացվող պահանջներից՝ «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի, ինչպես նաև Ընտրական օրենսգրքի իրավակարգավորումների հիմքում դրվել է նույն տրամաբանությունը:

Բողոքին կամ դիմումին ներկայացվող պահանջներից է դիմումը կամ բողոքը իրավասու անձի կողմից ներկայացված լինելը: Ընտրական օրենսգրքի 48-րդ հոդվածի 3-րդ մասում օրենսդիրն առանձնացնում է սուբյեկտների հինգ խումբ, որոնց իրավունք է վերապահում բողոքարկելու ընտրական հանձնաժողովի որոշումները, գործողությունները (անգործությունը): Ընտրական օրենսգրքի 48-րդ հոդվածով սահմանված՝ դիմում, բողոք

Ներկայացնելու իրավասությունն ունեցող սուբյեկտների ցանկում հասարակական կազմակերպությունը նշված չէ:

Վերոգրյալից ակնհայտ է, որ դիմումատու հասարակական կազմակերպությունը չի հանդիսանում դիմում ներկայացնելու իրավունք ունեցող սուբյեկտ, ուստի կազմակերպության անունից ներկայացված դիմումը չի համապատասխանում Ընտրական օրենսգրքի 49-րդ հոդվածի 1-ին մասի պահանջներին:

Չիմք ընդունելով վերոգրյալը և ղեկավարվելով Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգրքի 49-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4-րդ պարբերությամբ՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է .

1. «Թրանսփարենսի Ինթերնեշնլ հակակոռուպցիոն կենտրոն» հասարակական կազմակերպության 20.09.2023թ. դիմումով վարչական վարույթի հարուցումը մերժել:
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում նիստում հրապարակելու պահից:
3. Սույն որոշումը կարող է բողոքարկվել Հայաստանի Հանրապետության վարչական դատարան՝ օրացուցային երեք օրվա ընթացքում:

**ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԸՆՏՐԱԿԱՆ
ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ**

Վ. Հովակիմյան